

Asia: VN/16164/2024

Lausuntopyyntö luonnoksista eräiden tupakkalain nojalla annettujen asetusten muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne Valviran maksuasetuksen muutoksista / Ert utlåtande om ändringarna i förordningen om Valvira avgiftsbelagda prestationer

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry kiittää mahdollisuudesta lausua asetusmuutoksiin. EHYT kannattaa esitettyä muutosta ottaa savuttomat nikotiinituotteet maksuasetuksen piiriin.

Lausuntonne myyntiasetuksen muutoksista / Ert utlåtande om ändringarna i försäljningsförordningen

EHYT kannattaa savuttomien nikotiinituotteiden tuomista tupakkatuotteiden kanssa vastaavan sääntelyn piiriin.

Lausuntonne standardi- ja ilmoitusasetuksen muutoksista / Ert utlåtande om ändringarna i förordningen om standarder och anmälningar

EHYT kannattaa esitettyä muutosta ottaa savuttomat nikotiinituotteet vastaavan sääntelyn piiriin tupakkatuotteiden kanssa.

Lausuntonne vähittäismyyntipakkausasetuksen muutoksista / Ert utlåtande om ändringarna i förordningen om detaljhandelsförpackningar

EHYT esittää, että varoitusmerkintää koskeva tieto otettaisiin asetuksen § 10 a, jossa säädetään savuttomien tupakkatuotteiden merkinnöistä. Terveysmerkinnän sanamuoto olisi tällöin seuraava:

“Tämä tuote sisältää nikotiinia, joka on voimakkaasti riippuvuutta aiheuttava aine ja aiheuttaa haittaa terveydellesi.”

Sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden käyttötapa on erilainen kuin savuttomien nikotiinituotteiden. Tutkimuksista myös tiedetään, että nikotiinilla on haitallisia vaikutuksia terveyteen.

Lisäksi tuotteiden nikotiinimäärä voi lakiesityksen pohjalta olla jopa 16,6 mg/g. Raja ei vaadi "myrkyllistä nieltynä" tarkoitettavaa pääkallomerkkiä. Merkki vaadittaisiin, jos nikotiiniraja ylittää 16,7 mg/g. Euroopassa osa maista, kuten Hollanti ja Belgia, ovat kieltäneet nikotiinipussit kokonaan. Jos nikotiinipussit

tuodaan markkinoille, rajana tulisi olla 4 mg/g, joka on sama kuin lääkelaiilla säännellyissä korvaustuotteina käytetyissä nikotiinipusseissa.

Varoitusmerkinnöissä tulisi huomioida, että nikotiini on erityisen myrkyllistä lapsille, nuorille ja kokemattomille käyttäjille, joille voi aiheutua merkittäviä myrkytysoireita.

Muita huomioitane asetusmuutoksiin liittyen / Andra kommentarer om förordningsändringarna

Tupakkalain tavoitteeksi on asetettu, että alle viisi prosenttia aikuisväestöstä käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita päivittäin vuoteen 2030 mennessä. Riskinä on, että uusien tuotteiden markkinoiden laajentaminen vesittää tavoitteen ja luo uuden nikotiiniriippuvaisten nuorten sukupolven. EHYT ei kannata uusien nikotiinituotteiden tuomista markkinoille.

Makuaineiden kieltö on tutkitusti tehokas keino ehkäistä nuorten tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön aloitusta. Tutkimusten mukaan makuaineet lisäävät nuorten kiinnostusta tupakka- ja nikotiinituotteita kohtaan, luovat tuotteista vähemmän haitatonta mielikuvaa sekä madaltavat kokeilun ja käytön kynnyksiä. Mikäli tuotteet sallitaan, tulee makuaineet ja tunnusomaiset maut kieltää.

Nikotiinin kokeilu ja käyttö alkaa usein ennen 20 ikävuotta. Kouluterveyskysely osoittaa kasvun nuorten kiinnostuksessa uusiin nikotiinituotteisiin. Sähkösavukkeen käytön väheneminen pysähtyi ja päivittäinen käyttö sekä kokeilut olivat lisääntyneet erityisesti yläkoululaisilla tytöillä sekä jopa

4.–5. luokkalaisilla. Nikotiinipusseista ovat kiinnostuneita erityisesti ammattiin opiskelevat pojat, joista jo huomattava määrä (42 %) raportoi käyttäneensä tuotetta vähintään kerran. Yläkoulun 8.–9. luokkalaisista pojista lähes joka neljäs (23 %) kertoi käyttäneensä nikotiinipusseja.

Tuoreimmassa Maailman terveysjärjestö WHO:n koululaistutkimuksessa jopa 15 % 9. luokkalaisista käytti sähkösavukkeita viimeisen 30 päivän aikana. Lisäksi joka kolmas nuori pitää nikotiinipusseja (36 %) ja sähkösavukkeita (34 %) trendikkäinä EHYTin Nuoret ja päihteet -kyselyn (2024) mukaan.

Uudet nikotiinituotteet eivät ole tulleet vain tupakkatuotteiden tilalle, vaan osittain niiden rinnalle. Kaikkien tupakkalain alaisten tuotteiden, myös savuttomien nikotiinituotteiden ja tupakan vastikkeiden ikäraja tulee nostaa 20 ikävuoteen (myynti, osto, hallussapitokieltö, maahantuonti).

EHYT muistuttaa, että tupakkapolitiikan keskiössä tulee olla WHO:n tupakkapuitesopimuksen noudattaminen ja nuorten suojeleminen nikotiiniriippuvuudelta. Osana lain ja asetusten arvioinnissa tulee huomioida, kuinka paljon nuorten nikotiinin käyttö on yleistynyt tehtyjen muutosten myötä.

Luoto Heikki
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry